

gemeente
Haarlemmermeer

Ontwerp Beleidskader lokaal eigenaarschap in zon- en windprojecten

Om invulling te geven aan procesparticipatie, eigendom en zeggenschap bij initiatieven

Datum: 20-10-2020

Inhoud

Samenvatting.....	2
Inleiding	3
Context	4
Beleidsregels	5
1. Gezamenlijke plannen	5
2. Participatieplan.....	6
3. Voorstel voor lokaal eigenaarschap	7
4. Omgevingsovereenkomst.....	7
5. Omgevingsfonds	8
6. Informatievoorziening en loket	8
Procedures	9
Bijlage: Overige inspiratieopties voor invulling van lokaal eigenaarschap	10

Samenvatting

We vinden het belangrijk dat inwoners en ondernemers in Haarlemmermeer meeprofiteren van de grootschalige ontwikkelingen op gebied van wind- en zonprojecten. Initiatiefnemers zijn verantwoordelijk voor het vormgeven daarvan, in samenspraak met de omgeving. Dit beleidskader beschrijft de regels voor 'lokaal eigenaarschap' en de stappen die daarbij gevolgd moeten worden. De procedure is kort samengevat in figuur 1.

De beleidsregels gaan over:

Gezamenlijke plannen: De ruimtelijke kwaliteit in de eindsituatie én tussenfasen wordt gewaarborgd en er wordt een helder proces geboden voor omwonenden en belanghebbenden. Dit houdt in dat de gemeente regie voert op gebiedsniveau om tot samenhangende plannen te komen. Een initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de ruimtelijke inpassing en participatie bij het initiatief en de invulling van lokaal eigenaarschap

Participatieplan: De ontwikkeling en inpassing van een initiatief gebeurt, samen met omwonenden en lokale ondernemers, via een adequaat participatieproces. Dit houdt in dat de gemeente zorg draagt voor een gedegen participatieproces op gebiedsniveau. Een initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het participatieplan op projectniveau.

Voorstel voor lokaal eigenaarschap: Opbrengsten komen ten goede aan de lokale omgeving en deze is betrokken via mede-eigenaarschap en zeggenschap. Dit houdt in dat de initiatiefnemer een voorstel opstelt, op basis van een verkenning naar wensen in de omgeving.

Omgevingsovereenkomst: Gemaakte afspraken worden bindend vastgelegd met de omgeving zodat verwachtingen en inspanningen voor iedereen duidelijk zijn. Dit houdt in dat het participatieplan en het voorstel voor lokaal eigenaarschap, geformaliseerd wordt in contractuele verplichtingen van de ontwikkelaar met de omgeving.

Omgevingsfonds: Naast de mogelijkheden voor lokaal eigenaarschap en (financiële) participatie, vloeit een deel van de opbrengsten terug naar het gebied en wordt ingezet om de leefomgeving te verbeteren. Dit houdt in dat per gebied een omgevingsfonds wordt opgericht, beheerd door een lokale partij zoals een energiecoöperatie, bewonerscollectief of een maatschappelijke instantie.

Informatievoorziening en loket: Het is voor omwonenden duidelijk wát er wanneer gaat gebeuren en waar ze terecht kunnen met vragen, zorgen of klachten. Eventueel ontstane hinder wordt goed bijgehouden, ook na de realisatie. Dit houdt in dat er een goede informatievoorziening is, een duidelijk klachtenloket en dat de effecten op de omgeving worden gemonitord.

Figuur 1. Procedure voor initiatiefnemer.

Inleiding

In het Klimaatakkoord, de Regionale Energiestrategie en het Beleidskader zonneakkers Haarlemmermeer, wordt 'lokaal eigenaarschap' benoemd als belangrijke voorwaarde bij de ontwikkeling van zonnepanelen en windturbines. In dit beleidskader maken we duidelijk wat (de weg naar) lokaal eigenaarschap betekent. Het geldt als objectief toetsingskader voor alle initiatieven in Haarlemmermeer voor grondgebonden zonnepanelen en windturbines en als inspiratie voor zonnepanelen op andere locaties, zoals parkeerterreinen of grote daken.

Lokaal eigenaarschap gaat in essentie om het 'meedoen' en 'betrokken zijn' van de omgeving. Dat de omgeving niet alleen de lasten heeft van de ontwikkeling, maar ook betrokken wordt bij de verdeling van de baten. Lokaal eigenaarschap maakt het mogelijk om vanuit de lokale context tot gewogen besluiten te komen in het algemeen belang. Het gaat om procesparticipatie, winst voor de omgeving, eigendom en zeggenschap in de voorbereiding, uitvoering én exploitatie.

*Lokaal eigenaarschap = procesparticipatie + winst voor de omgeving +
eigendom en zeggenschap*

Zoekgebieden wind en zon

De gemeente heeft een regierol en betreft inwoners en belanghebbenden bij het proces van de Regionale Energiestrategie (RES). Daarin worden keuzes gemaakt over de zoekgebieden waarin lokale energieopwekking plaats mag vinden. De gemeente is verantwoordelijk voor de participatie rondom de RES en het verder concretiseren van de zoekgebieden. Dit proces richt zich op de (ruimtelijke) kaders op gebiedsniveau. Initiatiefnemers kunnen hierin hun bijdrage aan leveren.

Initiatieven

Een initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de specifieke participatie over zijn initiatief, binnen de gestelde kaders. De gemeente kan hierin ondersteunen, vooral door de samenhang tussen initiatieven te waarborgen en waar nodig de inspanningen van verschillende initiatieven in hetzelfde gebied te coördineren. De belangrijkste uitgangspunten zijn dat de omgeving¹ al vanaf het begin betrokken wordt, dat baten ten goede komen aan de omgeving en dat projecten worden ontwikkeld door een samenwerking van lokale partijen en externe ontwikkelaars. Projecten kunnen ook volledig door lokale partijen ontwikkeld worden ('100% lokaal eigendom'), maar ook dan gelden de kaders voor een goed participatieproces en meerwaarde voor de omgeving.

Dit beleidskader beschrijft beleidsregels (algemene voorwaarden) en de te volgen procedure. Daarnaast worden verschillende mogelijkheden aangedragen om verder invulling te geven aan lokaal eigenaarschap (bijlage). Deze bieden een startpunt voor het gesprek tussen initiatiefnemers en de omgeving. Gezamenlijk wordt invulling gegeven aan de beleidsregels, passend bij het project en de wensen en mogelijkheden van de omgeving. Dit wordt vastgelegd in een omgevingsovereenkomst.

¹ Zie 2. Participatieplan voor een definitie van 'de omgeving'

Context

Klimaatakkoord

In het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over participatie en de rol van lokale initiatieven. Onder het motto 'iedereen kan meedoen' wordt aangegeven dat participatie hierbij gaat om de ruimtelijke inpassing en exploitatie van grote zon- en windprojecten op land (>15 kWp, ofwel vanaf 40-50 zonnepanelen). Er wordt aangegeven dat participatie en acceptatie randvoorwaardelijk zijn, maar dat deze op gespannen voet kunnen staan met de beoogde kostenreductie voor energieprojecten. Daar staat tegenover dat grootschalige opwek op land regelmatig weerstand oplevert vanuit de omgeving. Dat kan voorkomen worden door het actief betrekken van omwonenden met (gedeeltelijk) lokaal eigenaarschap.

Verder staat in het Klimaatakkoord dat een initiatiefnemer zorgt voor een adequate 'wenselijke en haalbare vormgeving van participatie.' Het bevoegd gezag controleert dat initiatiefnemers en de omgeving hierover in gesprek zijn gegaan. Afspraken met de omgeving worden vastgelegd in een omgevingsovereenkomst. Vervolgens wordt een ontwikkelplan opgesteld waarin de participatie wordt ingericht. Er is verder afgesproken dat in gebieden waar hernieuwbare energieopwekking op land mogelijk is, partijen met belangen binnen het initiatief, gelijkwaardig samenwerken in de ontwikkeling, bouw en exploitatie. In een gebied wordt gestreefd naar 50% eigendom van inwoners en bedrijven uit de lokale omgeving. Dat betekent ook dat iedereen uit de lokale omgeving toegang heeft tot mee investeren, risico nemen en zeggenschap heeft.²

Programma Energietransitie

Over lokaal eigendom van energieprojecten, is in het Programma Energietransitie opgenomen dat economische voordelen terugvloeien naar de omgeving door:

- het stimuleren van coöperatief eigendom in energieprojecten;
- inwoners en ondernemers de kans bieden om te participeren in lokale projecten;
- het stimuleren van samenwerking met ondernemers en instellingen uit de regio bij de realisatie van projecten.

Het is belangrijk dat we veranderingen door de energietransitie, samen met alle betrokkenen, doorlopen en daarin serieus gehoor geven aan wensen en initiatieven van iedereen. Haarlemmermeer heeft een traditie in participatie en gebiedsgericht werken en dit wordt alleen maar belangrijker.

Gemeentelijk beleid

In het Beleidskader zonneakkers Haarlemmermeer is de beleidsregel opgenomen dat zonneakkers voor *minimaal* 50% in eigendom zijn van de lokale omgeving. Daarmee is de wens uit het Klimaatakkoord geconcretiseerd. Er wordt aangegeven dat de specifieke uitwerking hiervan samen met de omgeving en de gemeente wordt vastgelegd. Dit beleidskader biedt een concrete vertaling van deze regel.

Daarnaast hanteren we – vanaf het moment van de vaststelling van dit beleidskader – dezelfde eis van lokaal eigendom voor windmolenparken. Daarmee sluiten we aan bij de wensen in het Klimaatakkoord en de Regionale Energiestrategie (RES).

² Klimaatakkoord C5. Elektriciteit blz. 164

Beleidsregels

1. Gezamenlijke plannen

Doel: De ruimtelijke kwaliteit in de eindsituatie én tussenfasen wordt gewaarborgd en er wordt een helder proces geboden voor omwonenden en belanghebbenden.

De gemeente is verantwoordelijk voor de participatie rondom het vormgeven van de RES en het verder concretiseren van de daarin vastgestelde zoekgebieden. Ze vervult daarmee een *regisserende* rol op *gebiedsniveau*. Initiatiefnemers worden uitgenodigd aan de participatie op gebiedsniveau deel te nemen en hun kennis in te brengen. Daarnaast is een initiatiefnemer verantwoordelijk voor de ruimtelijke inpassing, participatie bij het initiatief en de maatwerk invulling van lokaal eigenaarschap. De initiatiefnemer vervult daarmee een *uitvoerende* rol op *initiatiefniveau*. De gemeente borgt de samenhang tussen initiatieven door kaders vast te stellen op gebied van ruimtelijke kwaliteit, participatie en lokaal eigenaarschap.

We maken onderscheid tussen drie type initiatieven:

1. Initiatieven in het zoekgebied Zonnecarré (zie Beleidskader zonneakkers Haarlemmermeer)
2. Initiatieven in het zoekgebied Windturbines (zie Regionale Energie Strategie (RES))
3. Initiatieven buiten deze zoekgebieden.

Zoekgebied Zonnecarré

Op grond van een goede ruimtelijke ordening wordt voor dit gebied een *beeldkwaliteitsplan* opgesteld. Samenwerking tussen verschillende initiatiefnemers, grondeigenaren, omwonenden en belanghebbenden, is hiervoor noodzakelijk. De gemeente voert de regie over dit proces op gebiedsniveau en stelt het beeldkwaliteitsplan vast. Het gaat hier om ruimtelijke structuren, beeldkwaliteit en samenhang tussen initiatieven. Op projectniveau wordt dit door initiatiefnemers verder uitgewerkt tot een ruimtelijk inpassingsplan (in lijn met ruimtelijk beleid) en wordt invulling gegeven aan lokaal eigenaarschap (zie beleidsregels 2 en 3). Binnen het zoekgebied kunnen lokale verschillen wenselijk zijn vanwege landschappelijke eigenschappen of de lokale dynamiek. Het is belangrijk daar ruimte voor te laten, binnen de kaders van het beeldkwaliteitsplan. Communicatie en participatie wordt afgestemd met de gemeente voor een duidelijk verhaal naar omwonenden.

Zoekgebied Windturbines

Op grond van een goede ruimtelijke ordening en de invloedsfeer van windturbines ten opzichte van elkaar, wordt voor dit gebied een *gezamenlijk ontwikkelingsplan* opgesteld. Samenwerking tussen initiatiefnemers, grondeigenaren, omwonenden en andere belanghebbenden, is hiervoor noodzakelijk. De gemeente voert regie over het proces om tot (ruimtelijke) kaders te komen. Deze geven richting aan het gezamenlijke ontwikkelingsplan dat initiatiefnemers opstellen. Dat plan gaat over ruimtelijke inpassing en uitstraling (in lijn met ruimtelijk beleid), fasering en rolverdeling (een uitvoerings-strategie), participatie en lokaal eigenaarschap (zie beleidsregels 2 en 3). Communicatie en participatie wordt afgestemd met de gemeente voor een duidelijk verhaal naar omwonenden.

Buiten de zoekgebieden

Waar er plannen voor energieopwekking buiten de twee grootschalige zoekgebieden van de RES zijn (aansluitend bij de Zonneladder), sturen we er als gemeente op aan dat de initiatiefnemers afstemmen met aangrenzende of nabijgelegen initiatieven. Er wordt samengewerkt op gebied van ruimtelijke inpassing, communicatie naar omwonenden en participatie. De gemeente kan ondersteunen bij de contactmomenten van de initiatiefnemer met omwonenden.

Participatie zoekgebieden:

- Gezamenlijk bepalen van kaders
- Gemeente voert regie
- Initiatiefnemers dragen bij

Participatie initiatieven

- Plannen binnen gestelde kaders
- Initiatiefnemers verantwoordelijk
- Gemeente draagt bij

2. Participatieplan

Doel: De ontwikkeling en inpassing van een initiatief gebeurt, samen met omwonenden en lokale ondernemers, via een adequaat participatieproces.

Voor de zoekgebieden uit de RES, zorgt de gemeente voor een gedegen participatieproces op gebiedsniveau. Hierbij wordt ten minste de *lokale omgeving* betrokken en zijn voor het zoekgebied wind de aangrenzende gemeenten³ gevraagd hoe wij hun inwoners bij het participatieproces kunnen betrekken.

Een initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het participatieplan op projectniveau en de gemeente toetst. In ieder geval krijgt de *directe omgeving* (zie kader) de gelegenheid om mee te werken met het opstellen van dit participatieplan en het ontwerp van – en de extra functies in – het gebied. Daarnaast wordt de *lokale omgeving* goed geïnformeerd en zoveel mogelijk betrokken. Voor windturbines achten wij het wenselijk dat initiatiefnemers ook de aangrenzende gemeenten vragen hoe zij die inwoners kunnen betrekken.

Het participatieplan is een beschrijving van het participatieproces, inclusief:

- beschrijving hoe de omgeving betrokken is geweest bij het opstellen van het participatieplan;
- termijnen waarin participatie plaatsvindt en beschrijving van de participatie- en overlegvormen. Er worden participatiemogelijkheden aangeboden die zo goed mogelijk aansluiten bij omgeving, bijvoorbeeld door toepassen van het BSR-model⁴ of soortgelijke indeling;
- heldere (beslissings-)structuur voor de participatietrajecten en informatievoorziening, zodanig dat omwonenden van het plangebied, directe omgeving en lokale omgeving weten hoe en wanneer ze invloed hebben op cruciale keuzen in het proces;
- stakeholderanalyse met een overzicht van de stakeholders en een uitleg van hun rol en niveau van betrokkenheid (participatieladder);
- beschrijving van de communicatie richting de stakeholders;
- beschrijving van hoe de aanpak past binnen het proces op gebiedsniveau (indien van toepassing) en welke ondersteunende rol de gemeente en bevoegd gezag hebben in de participatie;
- beschrijving hoe het initiatief georganiseerd is en de belangen van alle belangengroepen vertegenwoordigd worden in het proces en besluitvorming.

Hierbij hoort ook een inspanningsverplichting voor het ophalen van wensen over mede-eigenaarschap in de omgeving.

'De omgeving'

Natuurlijke personen (inwoners) die in een gebied rondom het initiatief wonen of daar een bedrijf hebben. Wij maken onderscheid tussen drie gebieden. Dit beleidskader verwijst naar deze gebieden voor de invulling van de beleidsregels.

1. Plangebied

Wind: Minimaal een straal van 5x de rotordiameter

Zon: De percelen van het initiatief

2. Directe omgeving

Wind: minimaal een straal van 10x de tiphoogte

Zon: minimaal de zichtafstand van de panelen (bij vrije doorkijk zo'n 800 – 1000m)

3. Lokale omgeving

Wind: het zoekgebied en de dorpen daar in de buurt (in ieder geval Abbenes, Lisserbroek, Nieuw-Vennep, Buitenkaag, Huigsloot, Vredenburg, Weteringbrug en Burgerveen)

Zon: het zoekgebied en de dorpen daar in de buurt (in ieder geval Vijfhuizen, Zwanenburg, Lijnden, Badhoevedorp en noordelijk deel van Hoofddorp) OF een straal van ten minste 2 km voor initiatieven buiten het zoekgebied

³ Gemeente Aalsmeer, Kaag en Braassem, Teylingen, Lisse en Hillegom

⁴ Het BSR-model wordt gebruikt om mensen in te delen in verschillende leefstijlen. Dit kan ingezet worden om communicatie en participatie zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de wensen van verschillende mensen. Gegevens hierover zijn beschikbaar via de gemeente.

3. Voorstel voor lokaal eigenaarschap

Doel: Opbrengsten komen ten goede aan de lokale omgeving en deze is betrokken via mede-eigenaarschap en zeggenschap.

Op basis van de verkenning naar de wensen voor mede-eigenaarschap in de omgeving (onderdeel van het Participatieplan), stelt de initiatiefnemer een voorstel op. Hiervoor geldt een inspanningsverplichting om een aanbod te doen aan de omgeving. Belangrijke onderdelen in dit aanbod zijn:

- mogelijkheden om vanaf het begin tot en met de exploitatie (risicodragend) mee te doen in het project;
- mogelijkheden voor financiële participatie;
- mogelijkheden voor eigenaarschap en zeggenschap;
- het vastleggen van een werkstructuur.

Er wordt een voorstel gedaan aan de *directe omgeving* (ook wel een ‘omwonendenregeling’). Een breder voorstel, bij voorkeur ook collectief vormgegeven, wordt in ieder geval aan de *lokale omgeving* gedaan. Indien nodig wordt het aanbod verbreed naar een groter omgevingsgebied (hele gemeente), om invulling te geven aan 50% lokaal eigendom. In het eerste jaar van operatie van het project is ten minste 50% van het project in lokaal eigendom.

Voor windturbines geldt daarnaast dat alle grondeigenaren in het *plangebied* zonder windmolen op eigen grond ook meedelen in de winst⁵.

In de bijlage worden ter inspiratie voor de initiatiefnemer en omwonenden, overige mogelijkheden gegeven waarmee participatie en lokaal eigendom verder vormgegeven kan worden. Dit kan ondersteunen bij gesprekken tussen inwoners en ontwikkelaars. De lijst is niet uitputtend en de keuzes worden altijd samen met de omgeving gemaakt.

4. Omgevingsovereenkomst

Doel: Gemaakte afspraken worden bindend vastgelegd met de omgeving zodat verwachtingen en inspanningen voor iedereen duidelijk zijn.

Afspraken met de omgeving – inclusief de invulling van ‘minimaal 50% lokaal eigendom’ – worden vastgelegd in een omgevingsovereenkomst. Daarmee worden het participatieplan, het voorstel voor lokaal eigenaarschap en afspraken over informatievoorziening, geformaliseerd in contractuele verplichtingen van de ontwikkelaar met de omgeving. In een omgevingsovereenkomst worden de verschillende posities en belangen van de verschillende stakeholders onderkend en worden afdwingbare afspraken gemaakt over de samenwerking en participatie. De omgevingsovereenkomst is voorloper van de verdere uitwerking van het lokaal eigenaarschap, waarvoor mogelijk andere overeenkomsten of contracten nodig zijn.

Lokaal eigendom en eigenaarschap

Eigendom is economisch en juridisch eigenaarschap of aandeelhouderschap. Bij eigendom is altijd sprake van financiële participatie en zeggenschap. De omgeving investeert mee en draagt risico.

Het risico voor inwoners kan worden beperkt door bijvoorbeeld gebruik te maken van een ontwikkelfonds voor energiecoöperaties.

Eigendom kan *privaat* (als omwonende of organisatie uit de omgeving) of *collectief* (bijvoorbeeld met een energiecoöperatie) worden vormgegeven.

⁵ Het plaatsen van een windturbine maakt het onmogelijk om dat ook nog te doen op omliggende percelen. Er zijn voorbeelden waarin dit heeft geleid tot onaanvaardbare sociale spanningen (o.a. Drenthe). Door alle grondeigenaren te laten meeprofiteren wordt dat voorkomen. Dit kan met een coöperatieve of sociale grondvergoeding

5. Omgevingsfonds

Doel: Naast de mogelijkheden voor lokaal eigenaarschap en (financiële) participatie, vloeit een deel van de opbrengsten terug naar het gebied en wordt ingezet om de leefomgeving te verbeteren.

Onder het mom van 'iedereen kan meedoen en kan profiteren' wordt per gebied een omgevingsfonds opgericht, beheerd door een lokale partij zoals een energiecoöperatie, bewonerscollectief of een maatschappelijke instantie. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de bedragen waarmee het fonds gevuld wordt vanuit initiatiefnemers, in lijn zijn met de gedragscode van de Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA). Bij de Green Deal Participatie wordt deze gedragscode bekeken en wordt nader onderzocht hoe dit vertaald kan worden naar zonprojecten. De besluitvorming over de besteding van het omgevingsfonds gebeurt door de omgeving en in samenspraak met de gemeente. De gemeente ziet graag dat het fonds aangewend wordt voor de ontwikkeling van groen, natuur en voorzieningen in de directe omgeving van het project.

6. Informatievoorziening en loket

Doel: Het is voor omwonenden duidelijk wát er wanneer gaat gebeuren en waar ze terecht kunnen met vragen, zorgen of klachten. Eventueel ontstane hinder wordt goed bijgehouden, ook na de realisatie.

Onderstaande wordt vastgelegd in de omgevingsovereenkomst waarin de ondertekende partijen zich committeren.

Bouwvoorlichting

Tijdens de bouw van een windmolenpark of zonneakker kan de impact op de directe omgeving groot zijn. Er wordt gehield, er is veel zwaar transport en soms worden wegen afgezet. Daarom is juist ook in deze fase een goede informatievoorziening naar de omgeving van belang en moet de omgeving bij het proces worden betrokken.

Klachtenloket

Voor zorgen en klachten tijdens de bouw of exploitatie wordt een klachtenloket ingericht zodat de omgeving dit via een centraal loket van de ontwikkelaar kan melden. De ontwikkelaar is verantwoordelijk om klachten af te handelen.

Monitor

In de monitor wordt vastgelegd hoe effecten op de omgeving (zoals geluid, slagschaduw (bij windturbines) en hinder tijdens de bouw) onafhankelijk in beeld worden gebracht en welke niet. Ook wordt bepaald hoe klachten worden afgehandeld en hoeverre de ontwikkelaar/exploitant zich aan de verdere afspraken van de omgevingsovereenkomst houdt. De ontwikkelaar/exploitant moet bij voorkeur onafhankelijk kunnen worden aangesproken via een monitoringsorgaan bij voorkeur met afvaardiging van de omgeving. Van tevoren moet ook worden vastgelegd welke partijen monitoren, volgens welke normen, procedures, bevoegdheden en reikwijdte.

Procedures

Gemeente is regisseur bij de processen op zoekgebiedsniveau. Initiatiefnemers doorlopen onderstaande procedure.

Actie initiatiefnemer	Reactie gemeente
Initiatief kenbaar maken bij de gemeente via het Ondernemersloket en de coördinator van het zoekgebied (via energie@haarlemmermeer.nl)	Als er een eerste ruimtelijk plan is: Eerste grondhouding toets. Bespreking van het initiatief in de Werkgroep Ruimtelijke Advisering.
Aansluiten bij gemeentelijk proces voor gezamenlijk ontwikkelingsplan	Uitnodiging voor bijeenkomsten en overleggen door coördinator van zoekgebied
In lijn met gemeentelijk proces, in gesprek met omgeving om wensen op te halen en inrichten van informatievoorziening en loket	Gemeente geeft informatie over gemeentelijke communicatiemomenten en coördineert waar nodig de inspanningen van verschillende initiatiefnemers
Participatieplan opstellen met de omgeving	Gemeente toetst
Voorstel lokaal eigenaarschap vormgeven met de omgeving	
Omgevingsovereenkomst sluiten	Gemeente is één van de partijen
Starten vergunningprocedure bij bevoegd gezag door officiële aanvraag hiervoor in te dienen (voor zon via Omgevingsloket.nl, voor wind via Provincie)	Rol vervullen in vergunningsprocedure en waar nodig contact onderhouden met Omgevingsdienst en Provincie
Belanghebbenden informeren over status/resultaat vergunningprocedure	Rol vervullen in vergunningsprocedure en waar nodig contact onderhouden met Omgevingsdienst en Provincie
Uitvoeren van ruimtelijk plan en omgevingsovereenkomst en oprichten omgevingsfonds	Gemeente blijft betrokken, met name bij de communicatie. Daartoe tekent de gemeente mee met de omgevingsovereenkomst.
Monitoring van effecten	

Bijlage: Overige inspiratieopties voor invulling van lokaal eigenaarschap

Optie	Uitleg	Voordeel lokale omgeving
Ontwikkelfonds oprichten	Ontwikkelfonds voor duurzame energieprojecten. Bijvoorbeeld bij gebruik in projecten die zon op dak of parkeerterreinen stimuleert of bij projecten voor de warmtetransitie.	Impuls voor verduurzaming van de omgeving. Eenvoudiger ook voor de omgeving om dit soort projecten op te starten.
Opzetten energiecoöperatie	In een coöperatie worden de uitgangspunten 'iedereen kan meedoen', 'open en vrijwillig lidmaatschap' en 'democratisch zeggenschap' ook juridisch verankerd zijn.	Juridische verankering voor lokaal eigendom. 100% lokaal eigendom mogelijk.
Gezamenlijke verdeelsleutel	Omwonenden en belanghebbenden zelf vragen een verdeelsleutel te formuleren voor de revenuen uit de ontwikkeling. (Voorbeeld Zuiderwind)	Lokale omgeving heeft direct invloed op verdeling reventu-stromen
Opleiding koppelen	Bouw van zon- of windpark combineren met een opleiding voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (voorbeeld van participatiecoalitie)	Arbeidsperspectief in de duurzame energiesector voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
Kleine minimum bedragen	Aandelen of obligaties uitgeven vanaf een klein bedrag zodat ook inwoners met een kleine beurs hierin mee kunnen doen.	financiële participatie ook voor minderbedeelden.
Investerende energiecoöperatie	Een lokale energiecoöperatie vanaf het begin risicodragend mee laten investeren	Project wordt zo een echt gezamenlijk en lokaal project. Mét zeggenschap vanuit de omgeving
Lokale onderhoudscontracten	Beheer van het park (maaien, etc.) onderbrengen bij een lokaal loonwerkersbedrijf.	Lokale werkgelegenheid
Lokale arbeid en materialen	Arbeid en materialen voor bouw en exploitatie zoveel mogelijk lokaal af te nemen	Lokale werkgelegenheid en impuls aan lokale economie
Stroom lokaal afzetten	Opgewekte stroom lokaal afzetten. Dit kan bijvoorbeeld via een energiecoöperatie, de postcoderoosregeling of het lokale energiebedrijf Tegenstroom.	Zichtbaar groene stroom voor inwoners van Haarlemmermeer
Lokale verenigingen investeren mee	Lokale (sport)verenigingen vragen te investeren in het project of een actie opzetten voor leden.	Vergroten lokaal eigendom.